

Sławomir Duszyński

ZATRZYMYWANIE DOKUMENTÓW, USUWANIE I PRZEMIESZCZANIE POJAZDÓW ORAZ BLOKOWANIE KÓŁ

Słupsk 2019

Biblioteka Policjanta Prewencji

Sławomir Duszyński

**ZATRZYMYWANIE DOKUMENTÓW,
USUWANIE I PRZEMIESZCZANIE POJAZDÓW
ORAZ BLOKOWANIE KÓŁ**

**Słupsk 2019
Szkoła Policji w Słupsku**

Publikacja stanowi materiał dydaktyczny przeznaczony do użytku wewnętrznego Policji. Materiał może być reprodukowany przez policjantów przygotowujących się do realizacji zadań służbowych. Nie wolno go reprodukować ani wykorzystywać w innych celach lub dla innych podmiotów zewnętrznych bez zgody Wydawcy.

Według stanu prawnego na styczeń 2019 r.

Wydawnictwo Szkoły Policji w Słupsku

Redakcja tekstu: *Grażyna Szot*

Redakcja techniczna: *Zenon Trzeciński, Grażyna Szot*

Projekt okładki: *Marcin Jedynak*

Fotografia ze zbiorów Zakładu Prewencji i Ruchu Drogowego

Ryciny: opracowanie autora

Wydanie IX, poprawione

Szkoła Policji w Słupsku

76–200 Słupsk, ul. Kilińskiego 42

www.slupsk.szkolapolicji.gov.pl

e-mail: spslupsk@spslupsk.policja.gov.pl

Słupsk 2019

Spis treści

Wstęp	5
1. Podstawy prawne i faktyczne zatrzymania prawa jazdy i dowodu rejestracyjnego	7
2. Przypadki zatrzymania prawa jazdy	7
3. Postępowanie z zatrzymanym prawem jazdy	9
4. Przypadki zatrzymania dowodu rejestracyjnego	12
5. Postępowanie z zatrzymanym dowodem rejestracyjnym	14
6. Usuwanie i przemieszczanie pojazdu oraz blokowanie kół	17
Pytania kontrolne	21
Wykaz rycin	23
Bibliografia	24

Wstęp

Czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, kierowanie ruchem i jego kontrolowanie należą do zadań Policji. W ramach realizacji czynności, w przypadkach przewidzianych w ustawie, policjant ma prawo do zatrzymania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdem, jego używania oraz prawo do usuwania i przemieszczania pojazdu. Ciągła zmiana przepisów powoduje, że wiele nowych rozwiązań w zakresie techniki samochodowej, warunków technicznych pojazdu oraz ustawy Prawo o ruchu drogowym utrudnia prawidłowe zastosowanie tych przepisów w praktyce.

Na kursach podstawowych szkoły policyjne przygotowują policjantów do opanowania prawnych i faktycznych podstaw zatrzymania dokumentów uprawniających do kierowania pojazdem i używania go, zasad wydawania pokwitowania w zamian za zatrzymany dokument i zasad postępowania z zatrzymanymi dokumentami. Na bazie obowiązujących aktów wykonawczych policjanci poznają również prawne i faktyczne podstawy oraz tryb usuwania, przemieszczania pojazdów i blokowania kół. Posiadanie takiej wiedzy jest niezbędne do właściwego wykonywania powierzonych zadań oraz przyczynia się do wzrostu porządku i bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

1. Podstawy prawne i faktyczne zatrzymania prawa jazdy i dowodu rejestracyjnego

Policjant, w określonych prawem przypadkach, ma obowiązek zatrzymać prawo jazdy lub dowód rejestracyjny kierującego.

Uwaga! Policjant zatrzymuje, a nie zabiera dokumenty.

Ogólną podstawę prawną znajdziemy w art. 129 ust. 2 pkt 6 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym

Art. 129. (...)

2. Policjant, w związku z wykonywaniem czynności (...) jest uprawniony do: (...)

6) zatrzymywania, w przypadkach przewidzianych w ustawie, dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania (...).

W tej samej ustawie znajdują się szczegółowe podstawy prawne: w art. 132 zatrzymywanie dowodów rejestracyjnych i pozwoleń czasowych, w art. 135 zatrzymywanie praw jazdy i pozwoleń do kierowania tramwajem. Natomiast podstawą faktyczną do zatrzymania przedmiotowych dokumentów jest popełnienie czynu, który narusza przepisy zawarte w art. 132 i 135 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

2. Przypadki zatrzymania prawa jazdy

Policjant, w ściśle określonych ustawowo przypadkach, ma prawo lub obowiązek zatrzymać prawo jazdy (lub pozwolenie do kierowania tramwajem) kierującego.

Obligatoryjnie (obowiązkowo) policjant zatrzyma prawo jazdy w razie:

- 1) uzasadnionego podejrzenia, że kierujący znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu,
- 2) stwierdzenia zniszczenia prawa jazdy, jeżeli to zniszczenie powoduje nieczytelność dokumentu,
- 3) podejrzenia, że prawo jazdy jest sfałszowane (podrobienie lub przerobienie),
- 4) gdy upłynął termin ważności prawa jazdy (pozycja „4b” w prawie jazdy),
- 5) gdy wobec kierującego pojazdem zostało wydane postanowienie (prokuratorskie lub sądowe) lub decyzja starosty o zatrzymaniu prawa jazdy,
- 6) gdy wobec kierującego pojazdem sąd orzekł zakaz prowadzenia pojazdów,

- 7) gdy wobec kierującego pojazdem starosta wydał decyzję o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami,
- 8) przekroczenia przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od wydania skierowania na kurs reedukacyjny (brak możliwości stosowania do czasu wdrożenia rozwiązań technicznych),
- 9) przekroczenia przez kierującego pojazdem w okresie 1 roku **od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy liczby 20 punktów** za naruszenie przepisów ruchu drogowego lub stwierdzenia, na podstawie prawomocnych rozstrzygnięć, że w okresie **2 lat od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy** popełnił on przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub trzy wykroczenia określone w art. 86 § 1 lub 2, art. 87 § 1, **art. 92a w przypadku przekroczenia dopuszczalnej prędkości o ponad 30 km/h** lub art. 98 *Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń* (stosuje się do czasu wdrożenia rozwiązań technicznych),
- 10) stwierdzenia braku dokumentu: **zaświadczenie o przeprowadzonym badaniu technicznym z wynikiem pozytywnym w zakresie wyposażenia pojazdu w blokadę alkoholową** lub **świadcstwo potwierdzające kalibrację blokady alkoholowej wystawione przez producenta urządzenia lub upoważnionego przedstawiciela**, lub **prowadzenia pojazdu niewyposażonego w blokadę alkoholową** w przypadku, o którym mowa w art. 13 ust. 5 pkt 7 *Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami* (tj. uprawnienie ograniczone tylko do kierowania pojazdem wyposażonym w blokadę alkoholową),
- 11) popełnienia w okresie próbnym, o którym mowa w art. 91 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami trzech wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (brak możliwości stosowania do czasu wdrożenia rozwiązań technicznych),
- 12) policjant zatrzyma **prawo jazdy** za pokwitowaniem w przypadku ujawnienia czynu polegającego na:
  - a) kierowaniu pojazdem z prędkością przekraczającą dopuszczalną **o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym** lub
  - b) przewożeniu osób w liczbie **przekraczającej liczbę miejsc określoną w dowodzie rejestracyjnym** (pozwoleniu czasowym) lub wynikającą z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji jeżeli liczba przewożonych osób w sposób, o którym mowa w tym przepisie, nie przekracza:
    - 5 – w przypadku przewożenia ich autobusem,
    - 2 – w przypadku przewożenia ich samochodem osobowym, samochodem ciężarowym lub w przyczepie ciągniętej przez ciągnik rolniczy lub pojazd wolnobieżny.

Powyższy przepis nie dotyczy przewozu osób autobusem w publicznym transporcie zbiorowym w gminnych, powiatowych i wojewódzkich przewozach pasażerskich w rozumieniu *Ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym*, o ile w pojeździe przewidziane są miejsca stojące.

Ponadto pkt 12) lit. a) i b) nie stosuje się, jeżeli kierujący pojazdem dopuścił się naruszenia, o którym mowa w tym przepisie, działając w celu uchylecia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa tego nie można było uniknąć inaczej, a poświęcone dobro w postaci bezpieczeństwa na drodze przedstawiało wartość niższą od dobra ratowanego.

Fakultatywnie (nieobowiązkowo) policjant ma prawo zatrzymać prawo jazdy (lub pozwolenie do kierowania tramwajem) w przypadku, gdy ma uzasadnione podejrzenie, że kierowca popełnił przestępstwo lub wykroczenie, za które wobec niego **może** być przez sąd orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów. Decyzję podejmuje policjant.

Sąd **może** (ale nie musi) orzec zakaz prowadzenia pojazdów w przypadku popełnienia przez kierującego:

1) wykroczenia:

- a) z art. 86 § 1 k.w. – spowodowanie realnego zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- b) z art. 92 § 2 k.w. – niezastosowanie się do sygnału osoby uprawnionej do kontroli ruchu drogowego, nakazującego zatrzymanie pojazdu (w celu uniknięcia kontroli),

2) przestępstwa:

- a) z art. 178a w związku z art. 42 k.k. – kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, w szczególności jeżeli z okoliczności popełnionego przestępstwa wynika, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę zagraża bezpieczeństwu w komunikacji.

Nie wolno zatrzymywać praw jazdy osobom posiadającym immunitet dyplomatyczny.

3. Postępowanie z zatrzymanym prawem jazdy

Zatrzymując prawo jazdy, obowiązkowo wydaje się kierowcy pokwitowanie. Wypełnia się je w dwóch egzemplarzach, z których oryginał otrzymuje kierujący, a kopia pozostaje w bloczku pokwitowań.

Pokwitowanie może być wydane jako zaświadczenie o zatrzymaniu dokumentu będące jednocześnie czasowym „zastępczym” prawem jazdy (lub pozwoleniem do kierowania tramwajem).

Pokwitowanie z określeniem terminu ważności wystawia się w przypadku:

- 1) nieczytelności dokumentu,
- 2) podejrzenia podrobienia lub przerobienia dokumentu,
- 3) upływu terminu ważności prawa jazdy,
- 4) uzasadnionego podejrzenia, że kierujący popełnił przestępstwo lub wykroczenie, za które może być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów.

Jako pierwszy dzień terminu ważności liczymy następny dzień od dnia zatrzymania prawa jazdy. Pokwitowanie za zatrzymane prawo jazdy, wystawione z określeniem terminu ważności, uprawnia do kierowania pojazdem w ciągu 7 dni.

Pokwitowanie za zatrzymane prawo jazdy wynikające z ujawnienia czynu polegającego na kierowaniu pojazdem z prędkością przekraczającą dopuszczalną **o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym, przewożeniu osób w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określoną w dowodzie rejestracyjnym (pozwoleniu czasowym) lub wynikającą z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji, przekroczeniu przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od wydania skierowania na kurs reedukacyjny oraz popełnieniu w okresie próbnym trzech wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji** uprawnia do kierowania pojazdem w okresie **24 godzin od chwili zatrzymania**, a w przypadku gdy prawo jazdy zostało wydane przez państwo inne niż Rzeczpospolita Polska i kierujący pojazdem nie ma miejsca zamieszkania na jej terytorium, pokwitowanie uprawnia do kierowania pojazdem w okresie **72 godzin od chwili zatrzymania**.

W pozostałych przypadkach terminu ważności pokwitowania się nie określa (rubrykę w pokwitowaniu należy wyraźnie wykreślić).

Zatrzymane prawo jazdy należy przekazać niezwłocznie (czyli bez zbędnej zwłoki¹) odpowiedniemu, według właściwości, organowi (w zależności od powodu zatrzymania) – nie później niż w ciągu 7 dni. Organami, którym należy przekazać zatrzymany dokument, są:

- starosta powiatowy (zatrzymanie dokumentu z powodów administracyjnych),
- sąd rejonowy (zatrzymanie dokumentu w związku z wykroczeniem),
- prokurator rejonowy (zatrzymanie dokumentu w związku z przestępstwem).

W przypadku prawa jazdy, które zostało zatrzymane z powodu uzasadnionego podejrzenia, że mogło być sfalszowane (przerobione lub podrobione), należy najpierw przesłać je do eksperta kryminalistycznego w celu potwierdzenia podejrzenia. Jeżeli okaże się, że rzeczywiście jest sfalszowane (przestępstwo) – wraz z aktami sprawy przekazywane jest do prokuratora. Jeżeli nie było sfalszowane – należy zwrócić je właścicielowi.

---

¹ Na przykład prawo jazdy zatrzymane w piątek wieczorem trafi niezwłocznie do odpowiedniego organu – dopiero w poniedziałek, w godzinach urzędowania.

Jeżeli prawo jazdy (zatrzymane w związku z prędkością przekraczającą dopuszczalną o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym) zostało wydane przez państwo inne niż RP, a kierujący pojazdem nie ma miejsca zamieszkania na jej terytorium, prawo jazdy przekazuje się niezwłocznie staroście właściwemu ze względu na miejsce naruszenia przepisów prawa o ruchu drogowym. Starosta niezwłocznie przekazuje zatrzymane prawo jazdy do właściwego organu państwa, w którym zostało ono wydane.

W razie przeprowadzenia badania krwi lub moczu, po otrzymaniu wyniku dodatniego – prawo jazdy wraz z tym wynikiem badania przekazuje się do:

- sądu rejonowego – w przypadku stanu po użyciu alkoholu,
- prokuratora rejonowego – w przypadku stanu nietrzeźwości.

W przypadku otrzymania wyniku ujemnego prawo jazdy należy zwrócić właścicielowi.

Jeżeli wynik badania nie zostanie uzyskany w ciągu 30 dni od dnia zatrzymania prawa jazdy, należy niezwłocznie zwrócić je właścicielowi. Po otrzymaniu wyniku po tym terminie, jeżeli jest on dodatni, sprawę należy przekazać do sądu rejonowego (stan po użyciu alkoholu) lub prokuratora (stan nietrzeźwości) bez dokumentu prawa jazdy, które zostało zwrócone właścicielowi.

4. Przypadki zatrzymania dowodu rejestracyjnego

Pojazdy zarejestrowane w Polsce

Policjant, w ściśle określonych ustawowo przypadkach, ma obowiązek zatrzymać dowód rejestracyjny (lub pozwolenie czasowe) w razie:

- 1) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd zagraża bezpieczeństwu (np. niesprawne hamulce), w szczególności po wypadku drogowym lub kolizji, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy,
- 2) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd zagraża porządkowi ruchu (np. niedozwolone światła zewnętrzne),
- 3) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd narusza wymagania ochrony środowiska (np. nadmierny hałas),
- 4) stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie,
- 5) stwierdzenia, że termin badania nie został wyznaczony prawidłowo (terminy są wyznaczane, w zależności od pojazdu, na 6 miesięcy, 1 rok, 2 lata oraz 3 lata; jedynie przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej do 750 kg po pierwszym przeglądzie mają wystawiony przegląd bezterminowy),

- 6) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną (jednostkami upoważnionymi są jedynie podstawowe oraz okręgowe stacje kontroli pojazdów, które potwierdzają wykonanie badań odpowiednimi pieczętkami),

Wzór pieczęci
okręgowej stacji
diagnostycznej

Wzór pieczęci
podstawowej stacji
diagnostycznej

Wzór pieczęci
uprawnionego diagnosty

Ryc. 3. Wzory pieczętek uprawnionych stacji kontroli pojazdów oraz uprawnionego diagnosty

- 7) uzasadnionego przypuszczenia, że dane dotyczące dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) zawarte w centralnej ewidencji pojazdów nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

Pojazdy zarejestrowane za granicą

W stosunku do kierującego pojazdem zarejestrowanym za granicą uczestniczącym w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej policjant zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie:

- 1) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd zagraża bezpieczeństwu (np. niesprawne hamulce), w szczególności po wypadku drogowym lub kolizji, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy,
- 2) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd zagraża porządkowi ruchu (np. niedozwolone światła zewnętrzne),
- 3) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd narusza wymagania ochrony środowiska (np. nadmierny hałas),
- 4) stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie,
- 5) stwierdzenia, że termin badania nie został wyznaczony prawidłowo (terminy są wyznaczane, w zależności od pojazdu, na 6 miesięcy, 1 rok, 2 lata oraz 3 lata; jedynie przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej do 750 kg po pierwszym przeglądzie mają wystawiony przegląd bezterminowy),
- 6) stwierdzenia zniszczenia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) w stopniu powodującym jego nieczytelność,
- 7) podejrzenia, że dowód rejestracyjny lub pozwolenie czasowe są sfałszowane (podrobienie lub przerobienie),
- 8) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną,
- 9) nieokazania przez kierującego dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza po-

jazdu lub stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia, jeżeli pojazd jest zarejestrowany poza krajem będącym członkiem Unii Europejskiej lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz Andorą i Serbią (w ramach Systemu Zielonej Karty funkcjonuje Porozumienie Wielostronne, zgodnie z którym kierowcy pojazdów zarejestrowanych w państwach, Biura Narodowe, których są Sygnatariuszami Porozumienia, mogą poruszać się po terytoriach tych państw bez konieczności posiadania Zielonej Karty. W ich przypadku domniemywa się posiadanie ważnego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartego w kraju, w którym pojazd został zarejestrowany, o czym świadczy ważna tablica rejestracyjna pojazdu,

- 10) uzasadnionego przypuszczenia, że dane w nim zawarte nie odpowiadają stanowi faktycznemu (np. niezgodność numeru VIN w pojeździe i dowodzie rejestracyjnym).

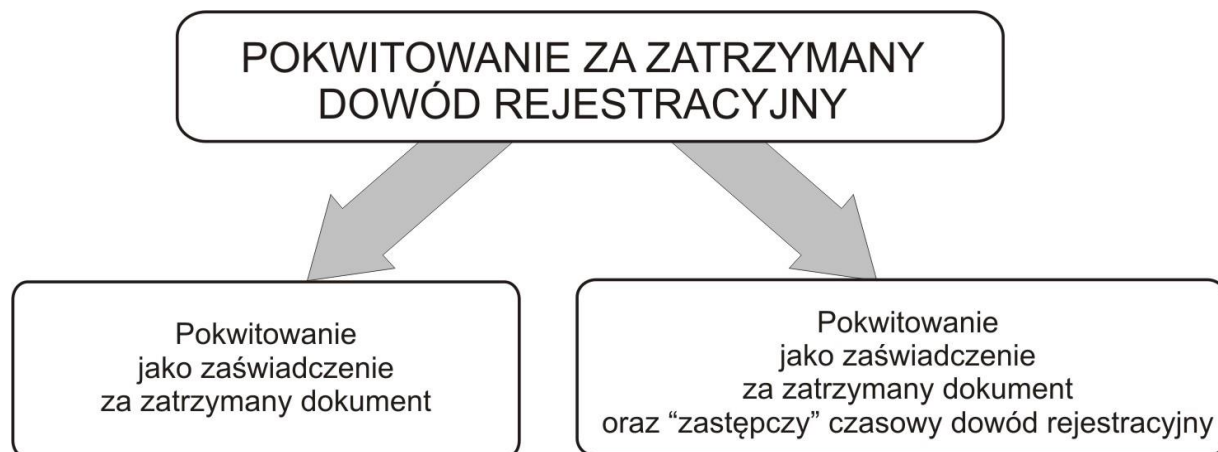
Zatrzymanie dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) pojazdu zarejestrowanego w Polsce następuje przez wprowadzenie informacji o zatrzymaniu do centralnej ewidencji pojazdów (zatrzymanie elektroniczne).

Zatrzymanie dowodu rejestracyjnego pojazdu zarejestrowanego za granicą następuje przez zatrzymanie okazanego dokumentu.

5. Postępowanie z zatrzymanym dowodem rejestracyjnym

Zatrzymując dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe), wydaje się kierowcy pokwitowanie. Wypełnia się je w dwóch egzemplarzach, z których oryginał otrzymuje kierujący, a kopia pozostaje w bločku pokwitowań.

Pokwitowanie może być wydane jako zaświadczenie o zatrzymaniu dokumentu będące jednocześnie czasowym „zastępczym” dowodem rejestracyjnym (lub pozwoleniem czasowym).

Ryc. 4. Funkcje pokwitowania za zatrzymany dowód rejestracyjny

Pokwitowanie za zatrzymany dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) wystawia się z określeniem terminu ważności do 7 dni. Oznacza to, że policjant decyduje o terminie ważności tego dokumentu w przedziale od 1 do 7 dni. Jako pierwszy dzień, tak samo jak w przypadku pokwitowania za zatrzymane prawo jazdy, liczymy następny dzień od dnia zatrzymania dowodu rejestracyjnego.

Pokwitowanie wystawione z określeniem terminu ważności uprawnia do używania pojazdu w terminie określonym przez policjanta. Policjant może w nim określić również warunki używania tego pojazdu.

W przypadku, gdy pojazd jest zarejestrowany w Polsce, w pokwitowaniu za zatrzymany dowód rejestracyjny policjant w rubryce dotyczącej numeru DR wpisuje numer uzyskany z centralnej ewidencji pojazdów.

Pokwitowanie z terminem ważności do 7 dni wydaje się w przypadku:

1. Pojazdy zarejestrowane w Polsce:

- 1) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd zagraża porządkowi ruchu,
- 2) stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo,
- 3) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną,
- 4) uzasadnionego przypuszczenia, że dane dotyczące dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) zawarte w centralnej ewidencji pojazdów nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

2. Pojazdy zarejestrowane za granicą:

- 1) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd zagraża porządkowi ruchu,
- 2) stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo,
- 3) stwierdzenia zniszczenia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) w stopniu powodującym jego nieczytelność,
- 4) podejrzenia, że dowód rejestracyjny lub pozwolenie czasowe są sfałszowane (podrobienie lub przerobienie),
- 5) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną,
- 6) uzasadnionego przypuszczenia, że dane w nim zawarte nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

W pozostałych przypadkach terminu ważności pokwitowania się nie określa (rubrykę w pokwitowaniu należy wyraźnie wykreślić). Jeżeli przyczyną zatrzymania dowodu rejestracyjnego było uzasadnione przypuszczenie, że pojazd zagraża bezpieczeństwu ruchu, narusza wymagania ochrony środowiska lub uczestniczył w wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy, policjant zarządza

skierowanie pojazdu na dodatkowe badania techniczne, wpisując na pokwitowaniu uszkodzenia oraz podstawę prawną, tj. art. 81 ust. 11 pkt 1 litera a) lub b) ustawy Prawo o ruchu drogowym.

W przypadku pojazdu zarejestrowanego w Polsce po ustaniu przyczyny uzasadniającej zatrzymanie dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) i przekazaniu informacji o ustaniu tej przyczyny przez posiadacza zatrzymanego dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) organowi, który zatrzymał dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe), lub organowi, który go wydał, organ ten przekazuje do centralnej ewidencji pojazdów informację o zwrocie zatrzymanego dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego).

Zatrzymany dokument pojazdu zarejestrowanego za granicą, z wyjątkiem przypadków uzasadnionego podejrzenia podrobienia lub przerobienia oraz nieokazania dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy OC lub dowodu opłacenia składki tego ubezpieczenia, jeżeli pojazd jest zarejestrowany poza państwami członkowskimi, Serbią i Andorą, pozostawia się w jednostce Policji przez okres 7 dni. Po upływie tego terminu dokument przekazywany jest przedstawicielstwu państwa, w którym pojazd jest zarejestrowany. Jeżeli w ciągu 7 dni do jednostki Policji zgłosi się właściciel pojazdu i wykaże, że przyczyna zatrzymania ustała – dowód rejestracyjny należy mu zwrócić.

W przypadku pojazdu zarejestrowanego za granicą uczestniczącego w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwrot zatrzymanego dokumentu następuje niezwłocznie po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zatrzymanie. Jeżeli przyczyną zatrzymania dowodu rejestracyjnego było nieokazanie przez kierującego dokumentu potwierdzającego zawarcie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki tego ubezpieczenia i pojazd jest zarejestrowany poza państwami członkowskimi, Serbią i Andorą, zwrot zatrzymanego dokumentu następuje po przedstawieniu dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy OC lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie. Jeżeli z przedstawionego dokumentu wynika, że przed zatrzymaniem dowodu rejestracyjnego umowa nie była zawarta, warunkiem zwrotu zatrzymanego dokumentu jest dodatkowo wniesienie opłaty do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia.

W przypadku dowodu rejestracyjnego lub pozwolenia czasowego, które zostało zatrzymane z powodu uzasadnionego podejrzenia, że mogło być sfalszowane (przerobione lub podrobione), należy najpierw przesłać je do eksperta kryminalistycznego w celu potwierdzenia podejrzenia. Jeżeli okaże się, że rzeczywiście jest sfalszowane (przestępstwo) – wraz z aktami sprawy przekazywane jest do prokuratora. Jeżeli nie było sfalszowane – należy zwrócić je właścicielowi.

Jeżeli dane zawarte w dokumencie nie zgadzają się ze stanem faktycznym, należy sprawdzić, czy nie zostało popełnione przestępstwo. W przypadku stwierdzenia takowego zatrzymany dokument należy dołączyć do akt sprawy, która zostanie skierowana do prokuratora. Jeśli zostaną stwierdzone nieprawi-

dłowości związane jedynie z niewłaściwie sporządzonym dokumentem (np. błąd urzędnika przy zapisie numeru VIN) – dokument należy przekazać do przedstawicielstwa państwa, w którym pojazd jest zarejestrowany, w celu wydania nowego, wypełnionego poprawnie.

6. Usuwanie i przemieszczanie pojazdu oraz blokowanie kół

Podstawy prawne i faktyczne usuwania pojazdu

W uzasadnionych przypadkach policjant ma prawo usunąć z drogi pojazd lub przenieść go w inne miejsce. **Usunięcie** jest to przewiezienie pojazdu na parking strzeżony, natomiast **przemieszczenie** – to przesunięcie pojazdu w inne, pobliskie miejsce.

Podstawa prawna

Podstawa prawna znajduje się w art. 129 ust. 2 pkt 10 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym

Art. 129. (...)

2. Policjant, w związku z wykonywaniem czynności (...), jest uprawniony do: (...)

10) usuwania lub przemieszczania pojazdu (...).

Szczegółowe przypadki, w których usuwa się pojazd z drogi na koszt właściciela, określa art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym.

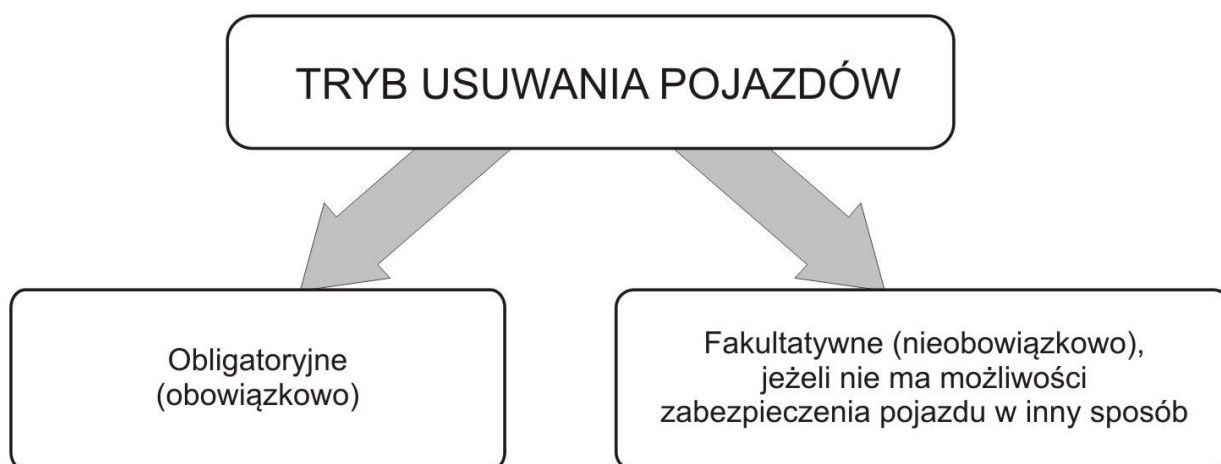
Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym

Art. 130a. 1. Pojazd jest usuwany z drogi na koszt właściciela (...).

Podstawą faktyczną do usunięcia pojazdu z drogi jest popełnienie czynu, który narusza przepisy zawarte w art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Tryb i warunki usuwania pojazdu

Policjant w ściśle określonych ustawowo przypadkach obowiązkowo (obligatoryjnie) usuwa pojazd z drogi na koszt właściciela. Są jednak w ustawie również przypadki, w których policjant może podjąć decyzję o nieusuwaniu pojazdu, jeżeli możliwe jest zabezpieczenie go w inny sposób (np. powierzenie innej osobie godnej zaufania albo osobie wskazanej przez właściciela lub posiadacza pojazdu).

Ryc. 5. Tryb usuwania pojazdów

Policjant obligatoryjnie usunie pojazd na koszt właściciela w przypadku:

- 1) pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch,
- 2) pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione i zagraża bezpieczeństwu w ruchu drogowym,
- 3) nieokazania przez kierującego dokumentu OC (stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej lub stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia), jeżeli pojazd jest zarejestrowany poza Andorą, Serbią, krajem będącym członkiem Unii Europejskiej lub Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA),
- 4) przekroczenia wymiarów, dopuszczalnej masy całkowitej lub nacisku osi określonych w przepisach ruchu drogowego, chyba że istnieje możliwość skierowania pojazdu na pobliską drogę, na której dopuszczalny jest ruch takiego pojazdu,
- 5) pozostawienia pojazdu nieoznakowanego kartą parkingową w miejscu przeznaczonym dla pojazdu osoby niepełnosprawnej o obniżonej sprawności ruchowej,
- 6) pozostawienia pojazdu w miejscu obowiązywania znaku wskazującego, że zaparkowany pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela,
- 7) kierowania nim przez osobę nieposiadającą uprawnienia do kierowania pojazdami albo której zatrzymano prawo jazdy i nie ma możliwości zabezpieczenia pojazdu poprzez przekazanie go **osobie znajdującej się w nim** i posiadającej uprawnienie do kierowania tym pojazdem, chyba że otrzymała ona pokwitowanie ważne na termin 7 dni.

Policjant może podjąć decyzję o usunięciu pojazdu z drogi na koszt właściciela, jeżeli niemożliwe jest zabezpieczenie go w inny sposób, w przypadku:

- 1) kierowania pojazdem przez osobę w stanie nietrzeźwości, po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- 2) nieposiadania przez kierującego przy sobie dokumentów uprawniających do kierowania (prawo jazdy, karta rowerowa),

- 3) nieposiadania przez kierującego przy sobie dokumentów uprawniających do używania pojazdu (dowód rejestracyjny lub pozwolenie czasowe),
- 4) gdy stan techniczny pojazdu zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego,
- 5) gdy stan techniczny pojazdu powoduje uszkodzenie drogi,
- 6) gdy stan techniczny pojazdu narusza wymagania ochrony środowiska.

Usunięcia pojazdu na zlecenie Policji dokonuje uprawniona firma (wyznaczona przez starostę). Zlecenie (dyspozycję usunięcia pojazdu) wydaje policjant. Pojazd przewożony jest na odpowiedni parking strzeżony (wyznaczony przez starostę), skąd może być odebrany (w przypadkach obligatoryjnego usunięcia) za zezwoleniem Policji po uprzednim uregulowaniu przez właściciela pojazdu kosztów usunięcia i przechowywania na parkingu.

Od usunięcia pojazdu odstępuje się, jeżeli przed wydaniem dyspozycji usunięcia pojazdu lub w trakcie usuwania pojazdu ustaną przyczyny jego usunięcia. Jeżeli wydanie dyspozycji usunięcia pojazdu w przypadkach, o których mowa w ust. 1–2 (obligatoryjne i fakultatywne usunięcie pojazdu), spowodowało powstanie kosztów, do ich pokrycia jest obowiązany właściciel pojazdu.

Możliwe jest usunięcie pojazdu z drogi lub jego przemieszczenie, jeżeli utrudnia on prowadzenie akcji ratowniczej (art. 130a ust. 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym). Decyzję podejmuje osoba dowodząca akcją ratowniczą lub policjant. Jednak w tym przypadku usunięcie lub przesunięcie pojazdu odbywa się na koszt Skarbu Państwa (chyba że pojazd pozostawiony był w miejscu zabronionym i utrudniał ruch lub zagrażał jego bezpieczeństwu).

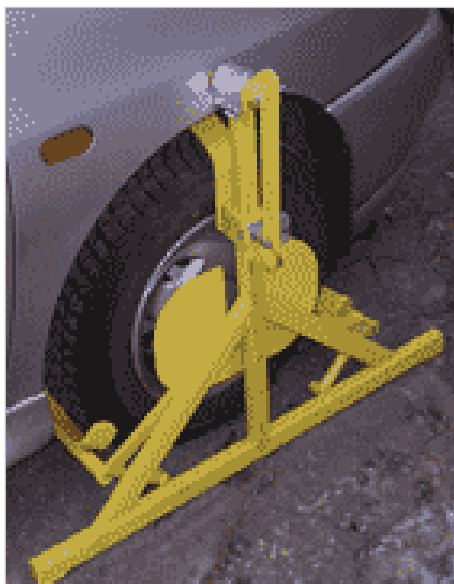
Pojazdy mogą być również usuwane z drogi z przyczyn „porządkowych” (art. 50a ustawy Prawo o ruchu drogowym), jeżeli:

- stan pojazdu wskazuje na to, że nie jest używany,
- pojazd został pozostawiony bez tablic rejestracyjnych.

Pomimo że Policja jest podmiotem uprawnionym do takich usunięć, przeważnie zajmuje się tym straż miejska lub gminna.

Podstawy prawne i faktyczne blokowania kół

Policjant ma prawo unieruchomić pojazd poprzez założenie na koło pojazdu blokady. Podstawa prawna znajduje się w art. 130a ust. 8 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Natomiast podstawą faktyczną do blokowania kół pojazdów jest popełnienie czynu, który narusza przepisy zawarte w ww. artykule.

Blokada na koło

Tryb i warunki blokowania kół

Blokadę na koło można założyć w przypadku, gdy pojazd jest pozostawiony w miejscu zabronionym, ale ani nie utrudnia ruchu, ani nie zagraża bezpieczeństwu w ruchu. Założone urządzenie powoduje konieczność zgłoszenia się właściciela lub posiadacza pojazdu do organu, który blokadę założył. Blokada jest zdejmowana natychmiast po ukaraniu (pouczenie, mandat karny lub wniosek o ukaranie) sprawcy wykroczenia.

Blokadę zakłada się na przednie koło pojazdu, od strony kierowcy. Wolno ją założyć jedynie, kiedy w pobliżu pojazdu nie ma jego właściciela lub posiadacza.

Podmioty uprawnione do zakładania blokad to Policja oraz straż miejska lub gminna.

Pytania kontrolne

1. Wymień przypadki, w których policjant jest zobowiązany do zatrzymania kierującemu prawa jazdy.
2. Wymień przypadki, w których policjant może zatrzymać kierującemu prawo jazdy (fakultatywnie).
3. Za jakie wykroczenia w ruchu drogowym sąd może (ale nie musi) orzec zakaz prowadzenia pojazdów?
4. Na jaki termin wystawia się kierującemu pokwitowanie w zamian za zatrzymane prawo jazdy?
5. W jakich przypadkach policjant może wystawić w pokwitowaniu za zatrzymane prawo jazdy termin ważności?
6. W jakich przypadkach policjant nie może wystawić w pokwitowaniu za zatrzymane prawo jazdy terminu ważności?
7. W jakim terminie zatrzymane prawo jazdy należy przekazać do odpowiedniego organu?
8. W jakich przypadkach zatrzymane prawo jazdy należy przekazać do organu, który je wydał?
9. W jakich przypadkach zatrzymane prawo jazdy należy przekazać do prokuratora?
10. W jakich przypadkach zatrzymane prawo jazdy należy przekazać do sądu?
11. Co należy zrobić w przypadku zatrzymania prawa jazdy w związku z podejrzeniem, że kierujący jest pod wpływem alkoholu i zostało przeprowadzone badanie krwi lub moczu?
12. Wymień przypadki, w których policjant jest zobowiązany do zatrzymania kierującemu dowodu rejestracyjnego:
  - a) gdy pojazd jest zarejestrowany w Polsce,
  - b) gdy pojazd jest zarejestrowany za granicą.
13. Na jaki termin wystawia się kierującemu pokwitowanie w zamian za zatrzymany dowód rejestracyjny?
14. W jakich przypadkach policjant może wystawić w pokwitowaniu za zatrzymany dowód rejestracyjny termin ważności?
15. W jakich przypadkach policjant nie może wystawić w pokwitowaniu za zatrzymany dowód rejestracyjny terminu ważności?
16. Wyjaśnij, na czym polega zwrot zatrzymanego elektronicznie dowodu rejestracyjnego pojazdu zarejestrowanego w Polsce.
17. W jakich przypadkach policjant w pokwitowaniu za zatrzymany dowód rejestracyjny wpisuje skierowanie na dodatkowe badania techniczne?
18. Omów tryb postępowania z zatrzymanym dowodem rejestracyjnym pojazdu zarejestrowanego za granicą.

19. Podaj przypadki, w których policjant wykreśla termin ważności w pokwitowaniu za zatrzymany dowód rejestracyjny pojazdu zarejestrowanego w Polsce.
20. Jaki jest tryb postępowania z dowodem rejestracyjnym zatrzymanym z powodu nieokazania przez kierującego pojazdem zarejestrowanym poza krajem Unii Europejskiej, Konfederacją Szwajcarską oraz państwem członkowskim EFTA, jeżeli jego kierujący nie okazał dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub z powodu nieokazania dokumentu stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia?
21. Jaki jest tryb postępowania z zatrzymanym dowodem rejestracyjnym, jeżeli ustaną przyczyny uzasadniające jego zatrzymanie?
22. W jakich przypadkach policjant musi usunąć pojazd z drogi na koszt właściciela?
23. W jakich przypadkach policjant może fakultatywnie usunąć pojazd z drogi na koszt właściciela?
24. W jakich przypadkach pojazd może być usunięty z drogi lub przemieszczony na koszt Skarbu Państwa?
25. W jakich sytuacjach straż miejska lub gminna może usuwać pojazdy z drogi na koszt właściciela?
26. W jakich sytuacjach Policja może usuwać pojazdy z drogi na koszt właściciela?
27. W jakich sytuacjach pojazd może być unieruchomiony poprzez nałożenie na koło blokady?
28. Jakie podmioty są uprawnione do zakładania blokad na koła pojazdów?

Wykaz rycin

Ryc. 1. Funkcje pokwitowania za zatrzymane prawo jazdy	10
Ryc. 2. Wzór pokwitowania za zatrzymane prawo jazdy	10
Ryc. 3. Wzory pieczętek uprawnionych stacji kontroli pojazdów oraz uprawnionego diagnosty	13
Ryc. 4. Funkcje pokwitowania za zatrzymany dowód rejestracyjny	14
Ryc. 5. Tryb usuwania pojazdów	18

Bibliografia

Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2018 r., poz. 618 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2018 r., poz. 1990 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 473 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U. z 2017 r., poz. 2136 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U. z 2017 r., poz. 978 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz.U. Nr 132, poz. 841 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczych (Dz.U. Nr 143, poz. 846).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane (Dz.U. Nr 143, poz. 845).

Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (Dz.U. z 2015 r., poz. 776 z późn. zm.).